

Posudok na habilitačnú prácu Mgr. Moniky Hricovej, PhD.

ZDRAVOTNÉ CIELE, ÚLOHA SEBAREGULÁCIE A STAROSTLIVOSTI O SEBA

Predložená habilitačná práca je výsledkom mnohoročnej vedeckej práce autorky, ktorá tvorila súčasť riešenia štyroch VEGA projektov a jedného APVV projektu. Zmienené vedecké projekty, na ktorých autorka participovala boli fokusované na témy sebakontrola, starostlivosť o seba a dosahovanie cieľov, čo umožnilo autorke sumarizovať komplexný pohľad na vybrané témy. Deklarovaným cieľom práce bolo zhodnotiť možnosti sebaregulácie a sebaregulácie starostlivosti o seba na podporu alebo ochranu zdravia, a ozrejmiť úlohu vybraných cieľových charakteristík ako je motivácia, sebaúčinnosť alebo úsilie a prekážok v procese dosahovania cieľa pri špecifickom ochorení. Ďalším cieľom práce bolo prezentovať úlohu starostlivosti o seba ako primárnej a sekundárnej prevencie ochorenia a negatívnych dôsledkov pomáhania.

Autorka prezentuje samostatné výsledky niekoľkých štúdií. V prvej štúdií, v ktorej cieľom bolo vyhodnotenie jednotlivých cieľov v oblasti zdravia bola použitá obsahová analýza. Vzhľadom na uvedený cieľ alternatívou by mohla byť použitá optika kvalitatívneho výskumu, ktorý by umožňoval detailnejšie uchopenie spôsobu, akým pacienti s diabetom uvažujú nad svojimi cieľmi. Obsahová analýza reprezentujúca skôr kvantifikujúci prístup v psychologickom výskume neumožňuje detailnejší pohľad. V tejto štúdií autorka uvádza limity v podobe sebvýpovede pacientov s DM a odporúča ich konfrontovať s objektívnymi ukazovateľmi progresu ako je prírastok/úbytok hmotnosti v priebehu roka alebo hodnoty nameranej glykémie počas dňa. Ako môžu podľa autorky fyziologické ukazovatele potvrdiť alebo vyvrátiť podobu formulovaných cieľov pacienta?

Limitom predloženej habilitačnej práce sú skôr formálne náležitosti: gramatické nedostatky (napr. v úvode nesprávne uvedenie mena Viktora Emila Frankla), v zozname literatúry nepatričné podčiarknutia textu, chýbajúce zátvorky, bodky a čeština v texte. Ďalším limitom sú edukatívne vyjadrenia napr. „ľudovo označená cukrovka“ ktoré patria skôr do učebníc, nie do habilitačnej práce. Učebnicový formát textu je zreteľný aj v taxatívnych vymenovaniach, ktoré nie sú celkom adekvátne pri sumarizovaní významných zistení. V záverečných častiach práce sú uvedené poznatky, ktoré obvykle pomáhajú autorovi pri koncipovaní teoretických východísk prípadne môžu byť užitočné v edukačných materiáloch pre pomáhajúcich profesionálov a ich opodstatnenie v práve v tejto časti je ťažšie odôvodniteľné. Konkrétne mám na mysli kapitolu 4.6, v ktorej sú uvedené základné znaky stresu, emocionálneho vyčerpania, depersonalizácie, všeobecné vymenovanie zložiek starostlivosti o seba. Takto všeobecne formulované poznatky majú skôr charakter známych faktov, a vzhľadom na kontext habilitačnej práci je predpoklad detailnejšieho preskúmania daných tém. Príkladom „dobrej

praxe“ sumarizácie podstatných výsledkov je podrobné rozpracovanie relaxácie ako možnosti starostlivosti o seba, ktoré odrážajú ponorenie sa do problematiky a hlbšia reflexia zistených psychologických súvislostí.

Záver: Predložená habilitačná práca ako zhrnutie viacerých výskumov potvrdzuje znalosť autorky nielen aktuálnych teoretických koncepcií cieľov (citovanie literatúry po roku 2015) a koncepcií pojednávajúcich o starostlivosti o seba. Autorka vo všetkých predložených výskumoch jasne a presne vymedzuje jednotlivé výskumné ciele na splnenie ktorých volí adekvátne výskumné nástroje, primerané štatistické metódy a náležitým spôsobom diskutuje o získaných výsledkoch. Pozitívom predloženej práce je detailné rozpracovanie teoretických konceptov, jednotlivé teoretické kapitoly na seba logicky nadväzujú a „prechody“ medzi kapitolami sú plynulé. Významný prínos vnímam v možnosti prepojenia na prax, prezentované výskumy poskytujú konkrétny aplikačný rozmer nielen pre psychológov ale aj zdravotníkov. Mierny limit vnímam v nedostatku komplexity. Vzhľadom na to, že sa jedná o prezentovanie parciálnych výskumov sebaregulácie, starostlivosti o seba a cieľov, ktoré sú samostatne diskutované, práci by prospelo, ak by záver práce vo väčšej miere poskytoval syntetizujúci pohľad podstatných zistení.

Napriek zmieneným limitom práca spĺňa kritéria kladené na habilitačné práce. Po úspešnej obhajobe a splnení ďalších požiadaviek odporúčam autorke udeliť vedecko - pedagogickú hodnosť docent.

V Prešove 20.1.2020

doc. PhDr. Gabriela Mikulášková, PhD.